

OBCHODNÍ INFORMACE V KNIHOVNĚ CMC

Petr Trmač

Obchodní informace a knihovny je téma, o kterém v odborných časopisech čteme stále častěji. Je tomu tak proto, že význam informací pro oblast podnikání, marketingu a řady dalších činností stále roste.

Cena hospodářských informací může být na trhu velmi vysoká a subjekty, které v hospodářské oblasti působí si ji začínají uvědomovat. Informace o trzích, konkurenci, adresy potenciálních zákazníků, informace o bonitě firmy, statistické a právní informace se stávají žádanými, a to zejména v případě kdy se jedná o firmy nebo partnery ze zahraničí. V ČR dnes již působí řada institucí, které se snaží tento informační deficit řešit a zprostředkovat podnikatelům a firmám údaje o zahraničních subjektech, obchodních příležitostech a podobně. Nevidím žádný důvod proč by právě knihovny měly být z této významné oblasti hospodářského života vynechány.

V souvislosti s poklesem zahraničního obchodu České republiky v letošním roce se hledají příčiny tohoto jevu. Nízká konkurenceschopnost našich výrobků a nedostatečná proexportní politika státu jsou často uváděny jako faktory, které k této situaci přispívají. S cílem posílit proexportní politiku státu Hospodářská komora a řada dalších organizací usiluje o institucionalizování poradenské a informační služby, které by umožnily našim podnikatelům zpřístupnit informace o zahraničních partnerech, legislativě a dalších oblastech, které je nutné znát. Čím mohou přispět k tomuto procesu knihovny? Domnívám se, že tato situace otevírá pro knihovny velké možnosti. To, do jaké míry se knihovny dokáží do tohoto procesu zapojit, závisí z velké míry na iniciativě knihoven samotných. Mnohokrát bylo konstatováno, že právě oblast obchodních informací může být pro činnost knihoven velmi perspektivní.

V další části tohoto příspěvku bych se s Vámi chtěl podělit o zkušenosti, které s budováním informační základny pro potřeby obchodu a podnikání za 4 roky své existence nashromáždila knihovna Českého manažerského centra v Čelákovících.

Knihovna CMC je určena pro potřeby studentů, profesorů a zaměstnanců školy. Byla vybudována s cílem zpřístupnit odbornou literaturu pro problematiku řízení, marketingu, informačních systémů, personalistiky, bankovnictví a finančnictví. V současné době knihovna vlastní téměř 5 tisíc nejvýznam-

nějších titulů z této oblasti a řadu odborných časopisů. Při zajišťování informačních požadavků uživatelů knihovny jsme zjistili, že naši uživatelé často potřebují pracovat s informacemi o firmách, se statistickými údaji a zákony. Předměty jako je strategické řízení nebo marketingový výzkum předpokládají, před vlastním zhodnocením situace nebo přijetím závěrů, provedení důkladného informačního průzkumu. Oblast zájmu se různí podle typu úkolů a studentů. Zahraniční studenti se především zajímají o situaci u nás a naopak naši studenti často chtějí získat podklady pro analýzy západních trhů. Z těchto důvodů bylo nutné knihy a časopisy doplnit o informační zdroje zpracovávající tyto okruhy. Dar vlády USA nám umožnil vybudování pracoviště CD-ROM. První databáze, kterou jsme začali provozovat, byla databáze ABI a BPO. Jedná se o typickou obchodní, referenční databázi, které zpřístupňuje informace z mnoha různých odborných časopisů. Po vyhledání abstraktů je v mnoha případech možné získat i plný text článku a na laserové tiskárně, která je součástí celého systému, jej pak vytisknout. Dalšími přírůstky do knihovny byly databáze firmy Bureau van Dijk. Databáze této firmy se dělí na marketingové a finanční. Finanční databáze zpřístupňují údaje o hospodaření firmy za období až pěti let. U každé firmy je možné vyhledat všechny údaje obsažené v rozvaze, účtu zisků a ztrát, popis činnosti firmy, základní identifikační údaje a řídicí pracovníky. Několik databází tohoto typu je vybaveno i speciálním programem pro provádění finančních analýz s grafickými výstupy. Provést například analýzu konkurenčních firem pomocí tohoto speciálního programu je otázkou několika málo minut. Marketingové databáze jsou stručnější, slouží především k vyhledání a kontaktování firem. Databáze firmy Bureau van Dijk, které jsou v knihovně přístupné, podrobně mapují země EHS. Severní Amerika, Japonsko, Austrálie a hospodářsky nejvíce rozvinuté země Asie jsou v knihovně zastoupeny databázemi firmy Disclosure CompactDSec zpřístupňuje podrobné informace o amerických firmách jejichž akcie jsou obchodovány na burze v New Yorku, databáze Worlscope Global zpřístupňuje informace o asi 10 000 nejvýznamnějších firmách z celého světa. V knihovně dále máme k dispozici Firemní monitor I a II. Tyto produkty Albertiny Data jsou jedinečnou pomůckou pro získávání hospodářských informací o firmách v České a Slovenské republice. Významným zdrojem legislativních informací publikovaných v České republice je databáze ASPI, firmy Byll software, která je v CMC přístupná všem uživatelům počítačové sítě. Podrobnější výčet pramenů informací na CD-ROM v knihovně CMC viz příloha.

Od počátku tohoto roku při provádění rešerší kombinujeme klasické tištěné prameny a zdroje na kompaktních discích s informacemi z databázového centra Lexis/Nexis do kterého má knihovna CMC přístup prostřednictvím sítě Internet. Knihovna CMC je pravděpodobně jediným uživatelem

služeb Lexis/Nexis v České republice. Objemem informací, četností aktualizace a svým soustředěním na oblast hospodářských a legislativních informací nám tento rozsáhlý zdroj velmi vyhovuje. Lexis/Nexis je ideální databázové centrum pro knihovny, které si nemohou z prostorových důvodů dovolit shromažďovat velké množství tištěných materiálů. Svým uživatelům například umožňuje přístup k více jak 700 odborných periodik v plných textech.

Domnívám se, že pro knihovny je právě dnes ta správná doba, aby prokázaly v konkurenci s jinými institucemi svůj význam i v oblasti zpřístupňování obchodních informací. Důležitým momentem je ta skutečnost, že se jedná o informace, za které jsou uživatelé ochotni platit. Snad by to mohla být jedna z cest, jak vylepšit nedobrou finanční situaci některých našich knihoven.

DATABÁZE V MANAŽERSKÉ KNIHOVNĚ

ABI/INFORM

– typická obchodní, informační, referenční báze obsahující informace z více než 800 různých odborných časopisů ze Severní Ameriky, Evropy, Asie a Austrálie. Zahrnjuje obory bankovníctví, management, pojišťovnictví, ekonomika, finance, zdravotní péče, právo a daně, marketing, telekomunikace a další problematiku z této oblasti.

Těchto 800 časopisů je zpracováno ve formě abstraktu a citační části, která podává úplnou informaci o zdrojovém dokumentu. Více než polovina těchto časopisů je přístupná v celém znění. Vyhledávání je možno provádět pomocí klíčových slov, autora, osobního jména, popisního termínu, nebo speciálního klasifikačního kódu ABI/INFORM.

Po vyhledání článku je možné článek vytisknout na laserové tiskárně, nebo v případě, že se jedná pouze o abstrakt, přehrát na disketu a poté vytisknout.

Retrospektiva: Jan. 1987 do současnosti (každé tři měsíce se databáze aktualizuje).

AMADEUS

– finanční údaje o 125.000 firmách z následujících zemí: země EHS, Švýcarsko, Norsko.

COMPACT D/SEC

– zpřístupňuje kompletní finanční a další informace o firmách, jejichž akcie jsou obchodovatelné na burze v New Yorku (11.000 firem).

Databáze se aktualizuje.

CORPORATE AFFILIATIONS PLUS

– obsahuje informace o veřejných a soukromých společnostech, působících v USA a o mezinárodních společnostech s účastí USA, působících po celém světě, včetně východní Evropy. Jsou zde publikovány informace asi o 5000 hlavních amerických společnostech a o více než 50 000 jejich vedlejších pobočkách a divizích po celém světě. Zprávy obsahují kromě jiného roční finanční výsledky, čísla faxů, jména ředitelů a popis obchodní činnosti společností. V databázi je též uveden zeměpisný index, ve kterém jsou společnosti seřazeny abecedně podle obchodní činnosti.

HALO

– databáze zpřístupňuje úplné informace o všech britských firmách, jejichž akcie jsou obchodovatelné na londýnské burze.

KEY BRITISH ENTERPRISES

– základní finanční informace o nejvýznamnějších britských firmách.

WHO OWNS WHOM

– databáze poskytuje informace o britských firmách a jejich dceřinných popřípadě holdingových společnostech po celém světě.

WORLDSCOPE GLOBAL/EMERGING MARKETS

– každá databáze obsahuje finanční a marketingové údaje asi o 10.000 nejvýznamnějších firmách z celého světa.

Údaje jsou průběžně aktualizovány.

FINANČNÍ DATABÁZE

– finanční databáze zahrnují kompletní informace o firmách z následujících evropských zemí:

- BNB-NBB (všechny belgické firmy)
- FAME (britské firmy)
- DIANE (250.000 francouzských firem)
- DAFSELINEs (všechny francouzské firmy)
- DAFNE (10.000 německých firem)
- REACH (30.000 holandských firem)

MARKETINGOVÉ DATABÁZE

– marketingové databáze zpřístupňují základní finanční informace o firmě a dále údaje identifikační. Od finančních databází se liší především v rozsahu zpřístupňovaných informací.

- MARKUS (650.000 německých a rakouských firem)
- ASTREE (400.000 francouzských firem)
- MASTER (650.000 belgických firem)
- EMMA (500.000 britských firem)

FIREMNÍ MONITOR I

– obsahuje informace o 1.459.909 podnikatelských subjektech registrovaných na území ČR, SR a obchodní rejstřík.

FIREMNÍ MONITOR II

– zpřístupňuje finanční informace (účetní uzávěrky, prospekty eminentů), hospodářské informace a podnikatelskou inzerci.